

בס"ד

דחזיתיה

לרבי מאיר

ממה שראיתי ושמעתי ממורי ורבי

מרן אור העולם

רבנו מאיר מאזוז זיע"א

-פורים-

בס"ד יום שני ו' אדר תשפ"ו

ימי הפורים בצלו של מרן מורי ורבי היו ימים מיוחדים לאין ערוך, כדרכו בכל דבר לעיין ולחדש גם בימי הפורים וארבע פרשיות הביא את דברי חידושו לעולם, החל מפרשת זכור שהיא דרבנן ולא דאורייתא כמו שחושבים העולם, ועד מנהג שריפת המן שהוכיח שהוא קדמון, וכלה ביום הפורים עצמו.

בכל אלה היו מעשיו יחודיים וטמירים מחד, ומאידיך ידע שבחג זה הילדים מקבלים 'מקום של כבוד' והתייחס אליהם כמלך היורד מכסאו אל העם שבשדות.

היה לי זכות שאולי לא ידעתי להעריך, שבכל שנה בליל הפורים היו לי דקות יקרות מפז בצלו של מרן מורי ורבי, שם שאלתי מפיו הקדוש שלל נושאים ומרן אור העולם היה חותך בלשונו בכל דבר מה לעשות.

הנהגותיו בקודש וקדושת החומר היו לנו לעיניים בכל השנה ובימי הפורים בפרט לראות איך קידש את החומר ממש, ודייק בכל מעשיו והנהגותיו כמלאך ה' צבאות, כאן ליקטתי הכל ממנה שראיתי אצל מרן אור העולם, וממה ששמעתי ממנו ברבות השנים, גם מה שדיברתי עמו סביב חג הפורים והנהגותיו, והיה זה לנו למאור עיניים מאורו הגדול כדי שיישמרו הדברים לדור אחרון. כי מעשיהם של צדיקים כקבלת התורה ממש.

תלמידו יאיר הכהן צג'ייר ס"ט

ארבע פרשיות

על פי דעת הרב

ידועה המחלוקת בענין הקדיש בסיום קריאת התורה בשבתות שמוציאים בהן שני ספרי תורה ויותר, האם אומרים קדיש אחרי הקריאה בספר השני קודם ההפטרה או לאחר ההפטרה, והנה בשנה אחת הכריע רבנו לעשות דבר מיוחד שבספר השני עולים שנים ולא רק מפטיר, והעולם הראשון אומר קדיש ואחריו עולה המפטיר וממשיך מיד הפטרה וקדיש כבר אמרו קודם. אחר זמן הראהו תלמידו הרב אדיר הכהן שיש לזה מקור בדברי הרב חיד"א ומרן שמח מאוד בזה, וכך הנהיג בבית מדרשו.

בהיות שבחצי שנה האחרונה מאז שעברתי לגור סמוך לבית מדרשו של רבנו אני הייתי מוכר המצוות בבית הכנסת, ניגש אלי

הרב אדיר כהן שליט"א ואמר לי דבר זה במכירות של ראש השנה

וים הכיפורים. בזמן המכירות מרן היה שקוע הרבה פעמים בלימוד של איזה נושא, ורק לאחר שמישהו קנה הייתי אומר לו את שם הקונה והרב היה עושה לו 'מי שבירך'.

בארבע פרשיות הגיעה שוב ההזדמנות שיש שני ספרי תורה, ובזמן המכירות הכרזתי 'עליית ספר שני, לא מפטיר, עליית ספר שני כמו דעת הרב, מרן הרים את ראשו מהספר שלפניו ושאלני במה מדובר, אמרתי לו שאנחנו מוכרים עליה לבד כמו דעתו כדי שיעשו קדיש, ונהרה נשפכה על פניו שזוכרים דעתו ועושים כרצונו.

פרשת שקלים

לך תביא לו

בשנה האחרונה לחייו של מרן מורי ורבי רצה נכדו אהובו ר' אלחנן כהן לעשות דבר חדש בפרשת שקלים כדי לחבר את ילדי בית הכנסת אל עבר המנורה הטהורה מרן רבנו. בערב שבת קדש הביא ר' אלחנן קערה מליאה במטבעות שוקולד האהובות על הילדים והם יהיו כ'שקלים', על זאת יסביר מרן לילדים על פרשת שקלים ויחלק להם

'שקלים'. לאחר תפילה ערבית של ליל שבת עברו הילדים לפני מרן וכל אחד קיבל ממרן מטבע שוקולד בחיבה יתירה.

לאחר מכן ניגשו
כל הקהל כמו
בכל ליל שבת
לברכת 'שבת
שלום, והנה בין
כל הקהל היה
בני הקטן שניגש
למרן להגיד
שבת שלום,
וכאב רחום ראה
מרן שאין בידו

מטבע שוקולד ושאל אותו מדוע אין לך מטבע? לא קיבלת? מיד פנה מרן לנכדו שיביא מחדרו מטבע שוקולד, ולא רק שביקש ממנו להביא לו אלא אחז בידו והמתינו כל הקהל עד שהמטבע הגיע הילד לקח, ורק אז פנה מרן להמשיך להגיד לכולם שבת שלום. (התמונה המצורפת צולמה סמוך לכניסת שבת)

שלא הכניס ידו

מאז פרשת לך לך תשפ"ה, זמן קצר לאחר שעברתי מצפת לגור סמוך למרן מורי ורבי, הייתי נוהג בכל ליל שבת כשעוברים הקהל לפני רבנו לומר שבת שלום, הייתי אומר לרבנו בדיחה מחודדת מתוך הפרשה או בהקשר אליה כדי לשמח את לבו. חסד ה' עלי מרן שש בזה והיה שואלני לפעמים אם השבת יש ל'י משהו. בשנה זו יצא פרשת תרומה ושקלים יחד, ואמרתי בפניו אימרה מפולפלת שמשתלבת עם שקלים ותרומה: פעם היה אחד שמתרים את הקהל

אבל היה קמצן אחד עקשן שלא הסכים תרום אף פעם, פעם אחת הגיע אליו המתרים ואמר לו בזכותך יישבת לי גמרא שהיתה קשה לי, כי הגמרא בחולין אומר ישראל קדושים הם יש רוצה ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה, ולא היה מוכן לי, מי שרוצה לתת

תרומה ואין לו אני מבין למה הוא קדוש, אבל מי שיש לו כסף ולא רוצה לתת למה נקרא קדוש? ועכשיו שאני רואה אותך התיישב לי כי הגמרא אומרת במסכת שבת שרבי היה קדוש, ולמה היה קדוש? כי לא הכניס ידו מתחת לאבנטו, וגם אתה לא מכניס ידך מתחת לאבנטך לכיסך כדי לתרום.

השמחה שהיתה למרן רבנו כששמע זאת, היתה שווה כל הון שבעולם עבורי, בינות לכל מה שאמרתי לו בכל השבתות זכורה לי זו ועוד אחת שנהנה מהם ממש. והיה זה שכרי שהעליתי שמחה על פניו.

מחצית השקל

בענין מחצית השקל היתה דעתו של מרן מורי ורבי לעשות זכר למחצית השקל לפי הנמדד בראש חודש אדר, ולמרות שיש נוהגים לתת בזמן קריאת המגילה, היה נוהג לתת מחצית השקל כבר בראש חודש, והיה אומר שהנכון לעגל מתשעה גרם לעשרה גרם. ולפני שנתיים באתי לפניו סמוך לחג הפורים וייצרתי במיוחד מטבעות של מחצית השקל כדמות המטבע המפורסמת של מחצית השקל, ושלושה מטבעות במשקל מדוייק לפי דעתו, והגשתי לפניו.

ואחר שאחז במטבע והסתכל על הצורה שבו, אמרתי לו שהבאתי לרב כדי שיהיה אצלו והשיבני כי לפי האמת אין לו מה לעשות בזה, כיון שזה רק מנהג זכר ואין שום ענין לתת המטבעות האלה וכביכול לפדות אותם כמו בפדיון הבן, אבל זה דבר יפה. כאגב לזה דיברנו בענין מחצית השקל אם דוקא תשעה גרם או עשרה גרם ואם צריך להוסיף מע"מ ושוב ענה לי כי הוא רק זכר למחצית השקל, וכיון שנותנים

למוסדות

תורה אז

כבר יעשו

זכר כמו

שצריך,

אבל מצד

שני לא צריך לתת על כל בני הבית רק גברים ומעל גיל בר מצוה, והאשכנזים בכלל נותנים מחצית השקל רק מטבע של חצי שקל וזהו.

כשידיבר על הענין הזה אמרתי כי בשו"ע ניתן לראות שהאשכנזים חיו כנראה בעניות כי הרבה דברים מרן אומר במקום צורך וכדומה יש להקל, ואילו הרמ"א בהרבה מקומות לא תולב רק בצורך אלא במקום

הפסד או הפסד גדול, ותוך כדי שאני דיברתי ציין לי מיד כמה מקורות בהלכות בשר וחלב ואז אמר שמעניין לבדוק הדבר בכל השו"ע.

פרשת זכור

אני הראשון

דעת מרן כי קריאת פרשת זכור אינה מן התורה אלא רק מדרבנן, ולמרות שהדבר ידוע כי קריאת פרשת זכור היא מדאורייתא ומכוונים בה ומחמירים בה כידוע, מרן דעתו כי היא מדרבנן. תחת אחד השיח'ים בערב פרשת זכור לפני כחמש עשרה שנה אמר לי מרן כי הוא הראשון שגילה זאת והוכיח זאת מכמה וכמה מקורות, וכבר כתב בזה אריכות בספרו סנסן ליאיר להוכיח כן ודיבר על זה בשיעורים כמה פעמים. ומכל מקום היתה דעתו שעדיין צריך לשמוע הקריאה כמו שצריך ואם הקהל עושים רעש ברגלים אז להמתין שיפסיקו ואז להמשיך. ולהשתדל להוציא הספר המהודר שבבית הכנסת אך לא צריך להקפיד בכך יתר על המדה.

ובכל שנה בדרך כלל היה עולה רבנו לעלית פרשת זכור אך הדגיש שזה לא בגלל שזה מהתורה, ובשנה האחרונה היה קשה עליו הדבר וכשמכרתי המצוות הדגיש לי כי כשאני מוכר הקונה הוא העולה והוא לא עולה, וציין כי כבר הוכיח שאין זה מן התורה ולא חייב לעלות.

נשים

דעתו היתה ברורה כי אין צורך שנשים ישמעו פרשת זכור גם מהטעם הנ"ל שזה לא מדאורייתא, ואינן צריכות לטרוח בזה, וקל וחומר שלא להוציא ספר תורה במיוחד בשבילן באיזה שעות ביום, והזכיר בזה כי הדבר ידוע בג'רמא ובתונס ובמרוקו ובכל עדות המזרח שמעולם לא שמענו נשים מגיעות לבית הכנסת לשמוע פרשת זכור. וכך גם הזכיר שוב בשנתו האחרונה בשבת פרשת זכור ש'אצלנו אין קריאה

לנשים' ולא צריך לקרוא לנשים ונשים פטורות, ואמר בתוקף שכך כתב ומי שמעיין יראה שכך הדבר פשוט!

ובפעם אחת שאלתיו על ענין ברכת 'הגומל' לנשים אחרי לידה ואז מענין לענין באותו ענין הזכיר כי בג'רבא לא היה בכלל עזרת נשים בבית הכנסת אלא רק עזרת גברים ונשים מעולם לא הגיעו לבית הכנסת. ובזהירות שאלתיו על עזרת נשים בבית מדרשו שהוא תרם אותה בעצמו לע"נ בתו גאולה ע"ה וקרא שמה "ניצוצי גאולה", אם לא היה למה הרב עצמו עשה? וענני בפשטות כי אין הדבר רע אלא לא נהגו בו, ובארץ ישראל גם ככה נשים יוצאות הרבה יותר וכן נהגו לבא לבית הכנסת ויש עזרת נשים, ולע"נ בתו לזכות את הנשים שיהיה להם מקום הנה מה טוב.

מי שלא שמע

בשנה האחרונה אמר מורי ורבי על מי שלא שמע פרשת זכור כי יש לו כמה עצות, האחת אפשר לקרוא אפילו מחומש כיון שלדעתו זה לא דאורייתא העיקר עצם הזכירה וקריאת הפרשה, וחידוש בזה עוד שאפשר גם לכיון לצאת ידי חובה אפילו בקריאה של פורים שיש בה זכירה של ענין עמלק. וכששאלתיו על מישהו שנזכר בפרשת כי תצא אמר כמובן ראוי לכיון אז מהקורא בתורה אבל גם אם לא כיון ממש לצאת ידי חובה אלא שמע את הקורא בשמיעה רגילה בלי לכיון ממש יצא ידי חובה, והיה חידוש גדול בעיני הדבר, וכך יצא מפי המלך.

פרשת פרה

השבת האחרונה

שבת פרשת פרה תשפ"ה היתה השבת האחרונה בה היה מרן אור העולם בבית מדרשו בשבוע שלאחר מכן הלך לבית הרפואה ולאחר פחות מחודש נסתלק לבית עולמו. את הפעם האחרונה נזכור ולא נשכח, תפילת שחרית מרן היה נראה חלוש מאוד, במכירת המצוות

ובקריאת התורה עוד היה עמנו, ולאחר קריאת התורה קרא לנכדו ר' אלחנן שיקחהו לביתו. נזכור ולא נשכח את דמותו המופלאה בראש בית המדרש כשבאורח קבע כל הנכנס לבית מדרשו מיד היה מניד את מבטו אל עבר מקומו לראות אם נשיא אלוקים שהיה בתוכנו נמצא בראשנו, ועד היום רבים מתלמידיו ובאי בית מדרשו באורח הרגילות מביטים אל מקומו, שם היה נושא תפלתו ומוסר את שיעוריו, ולמרות זאת יספרו כל באי בית מדרשו שכמעט שום דבר לא נעלם מנגד עיניו, ולפעמים אחר התפלה היה מציין לאיזה מתפלל הערה קטנה, או משבח ילד שהתפלל יפה.

הדיון האחרון

הדיון האחרון שדיברתי עם מורי ורבי בבית מדרשו היה בשבת פרה כמה דקות קודם שיצא מבית מדרשו, הנידון נסוב על מה שכתבתי לעיל שדעת מרן שיש שני עולים בספר השני כדי שיאמרו קדיש אחרי העליה הראשונה ואז לא יאמרו קדיש אחרי המפטיר. באותה שבת לא מכרנו עלית ספר שני, ורק לפני שעלה מפטיר נזכרנו בזה ואז הוספנו

עולה ומרן הרים ראשו, ואז הלכתי ושאלתיו אם כן לעשות ככה שעוד אחד יעלה והראשון יקרא את כל פרשת פרה, וענני שכן נעשה.

רק שבמפטיר כשעלה העולה במקום לקרוא רק כמה פסוקים אחרונים כיון שכבר יצאנו ידי חובת פרשת פרה, התחיל העולה לקרוא מתחילת פרשת פרה, ואז רבנו העיר שלא צריך לקרוא את כל פרשת פרה רק כמו מפטיר, אבל כיון שהתחיל כבר יסיים. והיה זה למשמרת למען ידעו דור האחרון שכשעושים כן, והוא כמובן בפרשת פרה שהיא ארוכה, בשאר הפרשיות הקריאה קצרה ממילא.

פורים

מצטער פטור מן הסוכה

ערב ראש חודש אדר תשע"ז הגעתי לפני מרן בבית מדרשו והבאתי לו חובר מדי חודש שהיתה יוצאת באותה עת, ומרן רבנו היה מחבב אותה ממש וקורא בה כל צד, גם

שיעוריו היו מתפרסמים בה ועוד. ובכל חודש שהיתה יוצאת החוברת היתה זו הזדמנות להגיע לפני המנורה הטהורה. ובאותה עת היה ראש חודש ואמרתי למרן כי יש לי משהו לשמח אותו, ואז אמרתי לו כי היה ילד אחד שהיה ישן בסוכה ובא אביו בבוקר להעירו לתפילה, ואמר לו הבן כי העוסק במצוה פטור מן המצוה והוא עכשיו עסוק במצות סוכה ופטור מתפילה, שפשף אביו את ידיו ונתן לו סטירה מצלצלת ואמר לו מצטער פטור מן הסוכה, קום תתפלל! ומרן אורו עיניו, ככלל יש לציין שרבנו אם היה שומע דבר משמח מה שהכי היה

משמח אותו הוא דברי בדיחותא תורניים עם איזה מקור או שייכות תורנית ולא רק בדיחה כללית.

שריפת המן

מנהג שריפת המן היה יקר בעיני מרן מאוד, כעין מנהג סעודת יתרו שחידש בכל עז כאן בארץ ישראל

כך גם מנהג שריפת המן בליל פורים, ותמיד היה מדבר על כך בישיבה כי יש לכך מקור מהגמרא, ולעומת זאת מנהג המדורות בל"ג לעומר אין לו שום מקור. רק האשכנזים באם היו שופרים את המן בפורים כמו המנהג הקדמון אז היו קמים עליהם ולכן העבירו את השריפה לל"ג לעומר, ואחר כך הסמיכו את זה על כל מיני מנהגים. וכמה ימים לפני פורים היו מכינים

בובת המן ותולים אותה בין שני בניני הישיבה ל'פרסומי ניסא', ובליל פורים כיד ה' הטובה עלינו היו מגיעים כל בחורי הישיבה מתחת לביתו של מרן ומלויים את רכבו עד בואו מתחת לישיבה ושם היה מדליק מרן את המן בשירה וריקודים של הבחורים, וגם היה אומר דברי תורה והיה שמח בזה שעוד מנהג שכמעט ונשתכח נתחדש על ידו. וגם בשנים שהיה קשה עליו הדבר פעמים רבות הגיע בטרחה מרובה, וגם כשלא יכל להגיע היה מבקש שלא יבטלו את המנהג בגלל שהוא לא נמצא.

ארורים עובדי אלילים

בדרך בדיחותא בכל שנה היה מרן מברר את מי הפעם הדביקו על המן, כי היו מדביקים איזו תמונה של רשע על פני הבובה והשנה הזאת הוא ראוי להשרף... ומרן רבנו היה נהנה מזה לברר מי 'זכה' השנה להשרף, והיה אחרי שריפת המן או לפניה מדבר על זה ומחזק את לבות הבחורים במנהגי ישראל, ובכך שתמיד אויבי ה' ואויבי ישראל

הם כלו מן העולם
ואילו אנחנו חיים
וקיימים קמנו
ונתעודד.

לשון חכמים

בימים קדמונים היו עושים לימוד בין הבחורים ובליל פורים היו עושים הגרלה בין הבחורים, ואחרי שריפת המן היה נכנס רבנו לחדר האוכל של הישיבה ושם היו עושים את ההגרלה. בשנת תשס"ט

עמדתי מן הצד והרבה בחורים התגודדו לפני מרן רבנו לשמוע את דבר ה' היוצא מפיו, ואני באותה עת הייתי באמצע לאכול ממתק ולפתע מרן מעלה בהגרלה ויקרא שמי ברמקול מפיו של מרן, הממתק עודנו בין שיניי לא ידעתי את נפשי ועודה בפיו יבלענה, ניגשתי למרן וזכיתי בסט ספרים לשון חכמים, ואמר לי מרן עוד מעט פסח, בליל הסדר אל תתן למשפחה שירוצו מהר מהר אלא בכל קטע תפתח להם ספר לשון חכמים ותקרא להם הקטע והלשם ייחוד.

בבדיחותא

בגליון מדי חודש אשר תשע"ח עשינו מאמר הנקרא בבדיחותא והוא ליקוט של אמירות שנונות מתוך דבריו של מרן אור העולם שאמר

תוך כדי
שיעורים או
במכתבים
וכדומה.
וכשהגעתי
למרן בראש

חודש והראיתיו הגליון מיד פתח במאמר הבדיחותא שלו, והיה ניכר עליו כי שמח מדבריו שלו, כמו שאמרו בתורתו יהגה – בתורתו שלו יהגה, והיו דברים שממש שחק מהם כשהוא אומר בדרך הלצה איזה יפים הדברים שאני אמרתי. ואז בעונה הזכיר איך ידע מרן הגרע"י לשלב בדיחות בתוך דבריו ולמשוך את הציבור בצורה מופלאה, משל הוא עצמו אינו כן.

כפר קרצום

באחת הפעמים קראתי בספרו של מרן על פורים ושם דיבר בענין המן שהיה ספר בכפר קרצום כמו שאומרת הגמרא במגילה, ושם כתב על זה מרן כמה דברים. והנה למחרת היום היתה שיחת מרן בשיבה וכדרכו תמיד לעודד את התלמידים לידיעה היה שאל שאלות בתנ"ך או בגמרא, ובאותה שיחה דיבר על ענין שריפת המן ואז שאל היכן היה המן ספר, ועניתי כי היה ספר בכפר קרצום, ומרן שמח שזוכרים גם את זה, רק לא ידע כי האמת היא שלא זכרתי את זה מהגמרא אלא מסנסן ליאיר...

תזכה לבנים

משנת תשע"ד זכיתי להיות בכל שנה בליל פורים אצל מרן מורי ורבי, ובזאת אני מכיר טובה ענקית לנכדו ר' אלחנן כהן שבכל שנה היה דואג לי לזה, וכל השנה הייתי מחכה לערב זה כי זה היה זמן שקט שאין בו קבלת קהל והייתי לבד עם מורי ורבי ומרכז לזמן זה שאלות רבות שיש לשאול אות ביישוב הדעת ורציתי לקבל עליהם תשובה פרטית. והפעם הראשונה שהגעתי היתה בשנת תשע"ד יחד עם ידידי ר' הראל זנזורי עורך כתביו של רבנו, ואותה שנה הייתי מיד לאחר סגירת התנאים שלי, ואמרתי למרן כי ב"ה סגרתי ובאופן מוזר לא בירכני לבית נאמן בישראל אלא בירך אותי מיד לזרע של קיימא

וילדים, והיה
הדבר תמוה
בעיני אבל באמת
זמן קצר אחרי
החתונה ב"ה
זכינו לבשורות
טובות.

באותה פעם דיבר איתי רבנו על ענין הנישואין והכללים שהיו בג'רבא ואיזה כלות היו נחשבות ועוד, ותוך כדי הוא תיבל הכל במקורות מהגמרא ומזמני חז"ל. ובאותה פעם הזכרתי לרב על ענין התחפושות שכתב בו בספרו סנסן ליאיר ואמר שאין לו התנגדות לתחפושות, רק שלא יתחפש איש לאשה ואשה לאיש, וכן שידעו כי אין באמת מקור לזה מדברי חז"ל רק מנהג שנהגו בו, ואף שעושים אותו הוא דבר טוב של שמחה אבל מצד מקורו לדעת שאין לו מקור.

לידה קלה

בשנת תשע"ה הגעתי למרן בליל פורים יחד עם רעייתי, וסיפרתי לו כי שנה קודם הגעתי עוד לפני חתונה והוא בירכני לילדים וב"ה עכשיו אנחנו צריכים את ברכתו ללידה קלה. ואז דיברנו מענייני עין הרע והזכרתי בפניו כי נוהגים העולם לומר מאן דלא קפיד לא קפדי בהדיה, אבל באמת הגמרא אמרה זאת על עניין זוגות ולא על ענייני עין הרע. ואז הוסיף על זה כהנה וכהנה ואמר כי האדמו"ר מליובאוויטש אמר שלא לספר עד חודש חמישי וזה נגד עין הרע, ותמיד תגיד חודש חמישי כ'חמסה' נגד עין הרע.

ובאמת בעת לידת בתנו הראשונה היה מחשבה בבית חולים לעשות איזה דבר ורצו שאנחנו נאשר ולא אישרתי בלי הוראה ממורי ורבי,

והתקשרתי
למרן אך היה
במנוחה
באותה עת,
ואמר לי ר'
עובדיה חדוק
כי אינו יודע
על המקרה

הזה אבל באופן כללי הרב מורה שלא לעשות כך, ונזכרתי כי פעם אמר מרן שאם אתם לא יודעים תשובה תעשו מה שיאמר לכם עובדיה, וכך עשיתי, ואף שבבית חולים לחצו לא אישרתי בשום פנים ואופן. ולבסוף היתה תשועה גדולה ונס ממש שלא עשינו כדבריהם, ואף הם הודו בזה, והלך הכל בקלות. ואחר זמן סיפרתי למרן את השתלשלות הדברים וששאלתי את עובדיה ומה שעובדיה אמר עשיתי כי כך הרב אמר לשמוע בקולו, והרב חייך בזה.

הכל בסדר, בנחת

בפורים תשע"ו שנה לאחר מכן הגעתי עם בתי הנולדת, כשהיא בת כמה חודשים, ומורי ורבי הסביר לי פנים והושיט ידיו לקחתה מידי, והיתה על ידיו של מרן זמן רב, ותוך כדי זה דיברנו בכמה וכמה ענינים. ודרכי היתה תמיד כשאני מדבר עם הרב לשבת על הברכיים לידו כדי שלא יטרח להרים הראש ולהקשיב. ובאותו זמן בתי היתה על ידיו של הרב ואני לידו יושב ומדבר עמו ולפתע אחד הנוכחים מסמן לי וקורא לי, ואני בדברי עם הרב לא הזזתי ראשי, וכאשר קראו

לי כמה
פעמים
הרמתי ראשי
וראיתי כי
הילדה
אוחזת בזקנו

של מרן וראשי עלי ככרמל נהייתי כזיקית המחליפה צבעים, ולא ידעתי מה לעשות. ומרן כאבא רחום בענוותו הרגיעני אחז בידה של הילדה והחזיק בה, ואני קמתי כדי לקחת אותה מהרב, והרב אמר לי אין צורך תשאיר אותה אני מחזיק אותה ותמשיך במה שדיברנו.

קיבלת

באותה עת אמרתי למורי ורבי אור העולם כי הוא זה שברכני על הבת הזאת שבידיו, והרב חייך על זה ואמר לי שכך היה פעם שברך מישהו לבת והוא לא הפסיק להגיד לו 'הבת הזו שלך! הבת הזו שלך!' ואפילו לחתונת הבת ביקש שיבוא כיון שהיא הבת 'שלו'. וביקשתי ממנו ברכה לעוד ילדים ואמר לי בדרך שאינה רגיל בה בכלל בזו הלשון: 'קיבלת'. ובדרך כלל היה מברך ומאחל ועכשיו עד שהמלך במסיבו רוחו היתה טובה עליו וענה לי בפשטות כעין הבטחה. הדבר יצא מפיו המלך ותשעה חודשים אחר כך זכיתי בבת נוספת תודה לה' יתברך.

אמרת ורצה והחליצנו?

בשנת תשע"ז
התחלתי להביא למרן
מדי שנה בכל פורים
דג ענק לכבוד חג
הפורים לסעודת
פורים בביתו, ומרן

התפעל מגודל הדג, ואז דיברנו בכמה עניינים מענייני פורים ועל ענין מה שכתב על משלוח מנות למי שהוא אבל, אם נותן ואם מקבל, והוסיף בזה כהנה וכהנה על מה שכתב בספרו סנסן ליאיר.

ואחר כך ביקש מבני ביתו להגיש העוגיות של פורים יויו ודבלה ומקרוד ועוד, והוא היה אסור לו לאכול אבל דחק בי לאכול, וכן היה בכל פעם שהיו לפניו אנשים והיה אוכל תמיד היה דוחק בכולם לאכול אף על פי שאינו אוכל. ובזמן שהגישו העוגיות הנ"ל הזכיר שכך הוא מנהגו להכין עוגיות כאלה לפורים ורמז בכל אחד מהם את הקשר לפורים.

וקודם שבאתי לצאת בירכתי על המחיה, וכשסיימתי שאלני מרן "האם אמרת ורצה והחליצנו ביום הפורים הזה?", ואני נבהלתי ממש, מצד

אחד לא הכרתי דבר כזה ומצד שני אור העולם ענק שבענקים שואל אותי כזו שאלה... עודני בהלם ומרן מיד אומר לי "אל תבהל, לא

באמת צריך להגיד כך, אבל רק תדע שכך היא דעת היעב"ץ לומר כן". ומני אז בכל שנה אני זוכר את זה ונטוע בראשי כי דעת היעב"ץ לומר בפורים ורצה והחליצנו ביום הפורים הזה.

לזכור ולהלל

בתוך הדברים באותה עת דיבר מרן על נסי הפורים שככה הוטבע בעם ישראל ולזכור ולהזכיר את נסי ה', וככה צריך לזכור גם בפורים את מלחמת המפרץ שהיה פחד גדול והאדמו"ר מליובאוויטש אמר כי המלחמה תסתיים בפורים ואכן כך היה שהמלחמה הסתיימה בפורים. ולכן צריך לעשות שני דברים בפורים לזכר הנס הגדול כדי שלא נשכח אותו "ויבלע" בתוך שמחת הפורים, האחד הוא לזכור בברכת האל הרב את ריבנו כאשר אומרים הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם, לכוין מכל צריהם גם על סאדאם חוסיין ימ"ש, וגם להוסיף איזה דבר בסעודה לכבוד פורים שהוא כהודאה וזכר לנס של מלחמת המפרץ. ושאלתי אם אני יכול לצאת ידי חובה בעוגיות שאכלתי בביתו כי אצלנו בבית לא מכינים אותם ואמר לי: יכול, יכול, העיקר לזכור.

קפץ הדג

שנה לאחר מכן גם כן הבאתי דג בליל פורים והנחתי אותו על שולחן קטן שהיה סמוך למרן, והנה אך הנחתיו ומרן התחיל לדבר עמי עבר מישאו ונגע במגש וכל הדג עם המגש נפל ארצה, ומרן נצטער מזה. ולאחר כמה ימים הגעתי למרן מורי ורבי עם בני הנולד לי, ואמרתי לו כי אני

מבקש

מחילה על

נפילת הדג,

ומיד

השיבני

באורך רוח

כי חלילה אין לו שום דבר עלי אלא על הדג מה פתאום הוא קפץ עליו, ובזה הרגיעני. ובענוה וחיבה יתירה השיב כאילו לא קרה שום דבר. ובאותו זמן אמרתי בפניו את כל השתלשלות ברכותיו בפורים בת אחר בת וכשעליתי לתורה בפעם אחת אמר הוא ו... ועניתי ובנותיו, ואמר לי הגיע הזמן של הבנים, ואכן כעת נולד בן, ושמח לשמוע על ברכותיו שנתקיימו ויש בשורות טובות.

ושאלתי על ענין סנדקאות ואמר שקשה עליו הדבר ואז שאלתיו אם להיות מוהל או סנדק כפי מנהג ג'רבא שאבי הבן הוא הסדנק, ואיזה עדיף מהם. ועל אתר השיבני כי הבן איש חי נשאל בזה בשו"ת רב פעלים ח"ב סימן ל"ה והשיב שעדיף להיות סנדק כי בלי הסדנק אי אפשר למול ואם כן כשהוא סנדק יש לו גם שותפות במילה. ושאלתיו אם לעשות שניהם ואמר לי רק אם יש מישהו שמשגיח עליך יחד איתך.

שוקולד

באחת השנים הגעתי למורי ורבי עם שני בני בקטנותם והגדול התחפש לשוקולד ומרן בענוותו שאל אותו למה התחפש והתבייש להגיד

והביא במרן בכיפה שלראשו ואמרתי לו שהתחפש לשוקולד, ואמר

לו מרן אתה יודע מה זה שוקולד? שוקולד זה התורה הקדושה, הדבר הכי מתוק בעולם, שוקולד כמה שהוא טעים אי אפשר לאכול אותו כל יום כי בסוף נמאס, אבל התורה הקדושה היא יותר טובה משוקולד אתה יכול כל יום ללמוד תורה ואף פעם לא נמאס היא רק נהיית מתוקה יותר ויותר. אולי הילד הקטן לא הבין את המסר של מרן אבל אבא שלו הבין היטב.

מגילה קטנה

בשנה אחת שהיינו בבית קדשו של מרן רבנו, הייתי יחד עם ידידי ר'

יוסף אלוני
אהובו של
מרן, והיתה
בידו מגילה
מיניאטורית
ממש בגודל
כמו תפלין,
והוא הגיש

את המגילה למרן ומרן התפעל ממש מהגודל ופתח אותה והביט בה ואמר על ענין הכתב לראות אם הכתב אכן ברור, ואמנם מגילה קלה מתפלין אבל עדיין לראות אם אין הכתב מרוח ודבוק, וכשראה שהכתב יפה התפעל מאוד.

והזכרתי בפניו כי פעם הביאו לרב אלישיב ספר תורה קטן מאוד והניחו לפניו והנה תוך כדי בגלל קטנותו הרימו את ספר התורה הקטן מהשולחן והרב אלישיב קפץ מיד ממקומו ועמד כי אם מרימים ספר תורה צריך לעמוד.

שאלת את כל הקהל?

בשנת תשע"ו היתה קשה על מרן רבנו קריאת המגילה בעמידה ולכן אמר כי מישוהו אחר יקרא, ניגש תלמידו ר' יוסף חיים עובדיה למרן ואמר לו כי הקהל רוצה לשמוע קריאת מגילה, ורבנו בענוותו אמר כי כבוד הציבור הוא לקרוא בעמידה וקשה לו, ניגש אליו ר' יוגב עלוש ואמר לו כי הציבור מוחל, לא חשב מרן כי מאות האנשים שנתקבצו בבית הכנסת באו בשבילו, והיישיר אליו מבטו ושאלו: מי אמר לך

שאלת את כל
הקהל שפה שנח
לו בכך?! ואז
ניגש נכדו ר'
אלחנן כהן ואמר
לו גם כן והוסיף

כי באו במיוחד מרדיו 'קול ברמה' כדי לעשות שידור חי של המגילה,
רק אז נאות מרן לקרוא את המגילה לציבור אע"פ שהוא יושב.

בחיבה יתירה

דרך חינוכו של מורי ורבי היתה פלאית תמיד, המסתכל מן הצד היה
לפעמים מתפלא על דרך הערותיו אבל בהבטה לעומק היה ניכר דבר
מיוחד, בכל פעם היה יודע איך וכיצד להעיר, למי להעיר בעדינות,
על מה להתעלם, על מה להעיר לאחר זמן, ומתי צריך להוכיח בחיבה
ובעדינות.

אין אחד מתלמידי מרן הותיקים שיכול לשכוח את קריאת המגילה של
מרן שיצאה בדיסק על ידי בנו ר' גדעון מאזוז, שם בעת קריאת

המגילה הגיעו להמן, ודעתו של מרן כי יש להכות בהמן הראשון ובהמן האחרון, ובעת הקריאה מרן קרא ואחר שסיימו להכות המשיך מרן: גדל המלך אחשורוש את המן בן המדתא ה... בום! מישוהו הוסיף מכה אחת אפיים, מרן בליל פורים באוירה של חיבה אמר בקולו אהההה, ואז המשיך האגגי...

אגב, על ענין זה יש לציין כי פעם אמרתי למרן על מנהג חב"ד שראיתי בצפת שמכים המן כן והמן לא, ואחז בראשו ואמר לי איזה בלגן, איזה בלגן, איך זוכרים ושמים לב את איזה המן היכו ואת איזה המן לא היכו, העיקר שיכו אותו.

פירוש מגילת אסתר

בשנת תש"ף ערכנו
אני וידידי הרב אמיר
דדואנד פירוש
למגילת אסתר שיצא
על ידי הישיבה,
הפירוש בנוי בין

מילות המגילה בצורה משולבת להבנת מלים קשות, אחרי שביארנו הכל היו כמה קטעים שלא ידענו איך לבארם או איך לכתוב במלים מדוייקות, ואחרי שעברנו על כמה מפרשים היו הדברים קשים, וכמובן אין לנו לשאול אלא את מלכנו בר אשנו. ניגשנו יחד למרן

רבנו עם דף של כל השאלות וברגעים אחדים ביאר מרן הכל בצורה ברורה וחלקה על כל דבר

את פירושו דבר דבור על אופניו, כשהוא מסביר במקורות ומציין לנו את הביאור המדוייק וכיצד לכותבו, וחסד ה' עלינו יצא דבר נאה ומסודר, ואחר זמן הראוני שאחר שיצאה החוברת מרן עיין בה וראה גם דבריו שלו שהיו בתוכה.

תוך כדי דיבור

בכל שנה נהגו התלמידים בישיבה להגיע לרב של הכיתה בליל פורים, אחר שנים זה השתנה לליל שבת שלפני פורים, ואז זה זמן

שהתלמידים אומרים דברי תורה ומביאים משלוח מנות ועוד. פעם

סיפר לי מרן כי
שנה אחת הביאו
לו משלוח מנות
כולו ממתקים
מכל טוב
מתרים, ואמר
לתלמידים כי

אינו יכול לקחת כלום מזה כי הכל סוכר, ואז בהיות שבזמנו כל כיתה
היתה לומדת אצל מרן שנתיים, למדו התלמידים לקח והביאו למרן
משלוח מנות שכולו דברים שהם ללא סוכר, ואמר להם שתהיו
בריאים עכשיו אני לא יכול לחלק לנכדים כלום, אדם צריך ללמוד
ללכת בשביל הזהב לא יותר מידי לכאן ולא יותר מידי לכאן.

ושנה אחת אחד התלמידים אמר דבר בדיחה בפני מרן ומרן נהנה מזה
מאוד, בדבריו אמר כי היה דיון כבד פעם אחת בשטיבלאך ששם כולם
מתפללים מהר והנה יש דין בעשרת ימי תשובה מי ששכח לומר המלך
הקדוש אם סיים את התפילה חוזר לראש, ואם נזכר תוך כדי דיבור
חוזר לאתה קדוש, מה הדין אם תוך כדי דיבור הגיע לסוף התפילה?

כואב לי

בפורים האחרון לחייו עשו התלמידים את מסיבת פורים בבית מדרשו של מרן כמה ימים לפני פורים, ואנכי לא ידעתי והגעתי באמצע ואציין כאן מהדברים ששמעתי בזמן שהייתי. התלמידים היו אומרים לפני מרן חידושים והיה מקשיב להם בקשב רב ובהתייחסות מליאה. וכדיבר מרן האיר פניו אליהם ואמר להם כי ימשיכו ללמוד טוב ולכתוב חידושים ולעיין כמו שצריך. ואז הזכיר את ענין המלחמה והחטופים ואמר כי כואב לו שאנחנו יושבים בו ושמחים ואחינו נמקים במנהרות בעזה, והיה ניכר על פניו כאבו הרב כרועה עדרו שלוקח על גבו את מכאובם של עם ישראל ושל החטופים.

ואחר כך הביאו לו ציור שלו שצייר אחד התלמידים ומרן הביט בזה ושאל מי צייר את זה ואמרו לו רפאל ברוך הכהן, ושאל מי הוא ואמרו לו כי הוא נכד לרבי רפאל הכהן מצפת.

פורים האחרון

הפורים האחרון לחייו של מרן אור העולם, כחודש קודם הסתלקותו, בפורים כמו בכל שנתו האחרונה היה פלאי, ידע רבנו בוודאות כי עתיד הוא להסתלק מהעולם והשאיר בידינו חותמות ודברים מעבר למה שנהג בכל השנים.

מרן רבנו כדרכו בהכרת הטוב תמיד, ביקש בערב פורים לקנות משלוח מנות לרופא אחד שהכיר לו טובה, כבקשתו עשיתי וסמוך לקריאת המגילה הבאתי משלוח מנות מכובד כדי שיישלח בשם רבנו לאותו רופא. סמוך לתפילה אמר ר' אלחנן כהן נכדו של רבנו כי הבאתי את המשלוח מנות, ורבנו קראני אליו ושאלני כמה עלה המשלוח מנות, אמרתי לו בזו הלשון: הרב אמר שלוש מאות. רבנו גער בי ואמר לא: אל תתפלפל ותגיד לי כמה אמרתי שאלתי כמה עלה לך... רבנו בחדות מחשבתו חשש שקניתי יותר מהמחיר הזה ורק אני לוקח ממנו פחות ולא רצה לעשות כן, ואז אמרתי לו עלה לי שלוש מאות, ואמר לי תבוא אלי לבית אחרי התפילה ותקח הכסף. כמובן שאותו כסף שמור אצלי עד היום כמטבע של ברכה.

נקראת כאגרת

בפורים האחרון קרא מרן רבנו את המגילה גם בלילה וגם ביום, והיה ניכר ממש שאינו רק קורא את המגילה אלא קוראה כאגרת, לא היה צריך להחזיק מגילה ביד אלא רק להאזין לקריאתו של מרן ולהרגיש כאילו קפצנו בזמן ואנחנו נמצאים בתקופת מרדכי ואסתר. בקריאה מרגשת ובתנועות ידיים ממש 'סיפר' מרן את סיפור המגילה, בנחת רוח ובסלסול הטעמים בקריאה הייחודית לרבנו. לא היה מישהו בקהל שלא התרגש מכך, מצד אחד כולם רגילים אחרי צום לקרוא מהר ולפתוח את הצום מצד שני לא הרגשנו בכלל שום הרגשה בצלו של רבנו ובקריאה המיוחדת.

דמי פורים

אחרי התפילה ניגש מאיר נינו של רבנו בן לנכדו ר' אלחנן, ורבנו באהבתו אותו נהנה מהתחפושת שעליו, ונתן לו דולר אחד כדמי פורים. בני הקטן בתמימותו הרבה ניגש למרן מהצד השני ונתן לו

דולר כדי שיתן לו גם דמי פורים, ומרן בחיבתו לילדים ובעונה מופלאה הסביר לו פנים מאירות, ואם על המלך טוב נתן לו נפשו בשאלתו והגיש לו הדולר ב מאור פנים.

ועינינו ראו אדם הדומה למלאך ענק שבענקים שמוריד מגובהו ומתייחס לכל ילד במאור פנים.

לקרוא את המגילה שמו"ת

בבוקר יום הפורים לאחר התפילה ניגשתי למרן ודיברתי איתו על הלכות פורים בכמה עניינים ואז דיבר על כמה מנהגים שהאשכנזים

חידשו מחד אין להם שחר ומאידיך הם מחזיקים בהם בכל הכח. ואז הגיע מאיר שמחה מאזוז נכדו של מרן, ואמרתי למרן כי יברך אותו שיהיה לו זיווג הגון בקרוב, ומרן בירך אותו בכל לבו.

ראיתי כי רבנו היה חלש מאוד ואמרתי אלקטה באומרים ואשמח את לבו בכמה וכמה דברים, וכשניגש נכדו אמר לו כי לא קרא עדיין מגילה והוא רוצה לקרוא אמר לו מרן קח את המגילה שלי אבל מי יקרא לך בה, אמר לו נכדו 'זרייר יקרא' והסכים רבנו בשמחה ובטוב לבב. ובהיות שפורים היה ביום ששי אמרתי לרבנו בדרך בדיחותא כי צחקתי על נכדו ואמרתי לו שדעת הרב כלומר רבנו, שבגלל שזה יום ששי אז גם את המגילה צריך לקרות שנים מקרא ואחד תרגום, ומרן שחק מהדבר הזה ואמר לי ומה הוא עשה? אמרתי לו הוא שמע את זה וברח... ובאמת זה המקום לציין ענוותנותו של רבנו שלא הרגיש שום דבר מיוחד בזה שהמגילה שלו ולא ישתמשו בה או משהו כזה אלא בפשטות נתן, וזכיתי לקרוא במגילה שלו בשנה האחרונה לחייו.

וכן היה בפעם אחרת שהגעתי לבית מדרשו אחר תפילת שחרית לשאול שאלה וראה אותי ממתין ואמר לי אל תעמוד ככה ותמתין כמו בטלן תקח חק לישראל או משהו ותקרא, וחפשתי חק לישראל ולא

מצאתי, ואז שנגשתי אליו אמרתי לו שלא מצאתי חק לישראל, ואמר לי מה הבעיה תקח את שלי, והשבתי כי זה של הרב מה פתאום ליגוע בזה, וענה בפשטות אז מה אם זה שלי, זה חק לישראל תקח ותקרא.

בבדיחותא

אחר כך אמרתי למרן כמה מילי דבדיחותא, ואמרתי לו שנהגנו לתת משלוחי מנות שהם משפטים שונים כגון לחמניה צרה וסודה והוא רומז ל"לחם צר ומים לחץ". וכן לתת חסה עם כמה מטבעות שוקולד שנותנים לילדים והוא רומז ל'התורה חסה על ממונם של ישראל', ורבנו היה ידוע שבכל דבר מקשר אותו לתורני ואהב מאוד את

ההקשר, ובכלל כל פעם שסיפרתי לו איזה דבר בדיחותא תמיד היה בזה קשר תורני או הלכתי והיה שמח מזה. ולא פעם היה מיד עובר לדון באותו נושא אליו זה קשור, כי כולו היה תורה בכל דבר וענין.

כך היה גם פעם אחת שניגש אליו מאיר חורב והגיש לו ציור שצייר ושם היה תמונה של מישהו

עם טלית ושופר ואור השמש זורח מהצד, ומיד קישר מרן את כל התמונה למאמרם בילקוט שמעוני שבשעה שמלך המזיח בא עומד על גג בית המקדש ומשמיע לישראל ואומר ראו באורי שזורח, והראה רבנו כי יש בציור שופר גדול כי ביום ההוא יתקע בשופר גדול, והאור זורח מהצד, ובכל דבר ראשו היה מקשר לתורה ולמאמרים במהירות הבזק.

תתנו בעין יפה

תוך כדי שדיברתי עם מרן את הדברים הנ"ל נכנס מישהו אחד שאוסף צדקה, וידוע כי רבנו מצות הצדקה היתה יקרה בעיניו עד מאוד ותמיד כשהיה נכנס מישהו לבית הכנסת להתרים, היה נותן לו ולא רק שנותן לו אלא נותן לו בעין יפה ממש. וכשראה רבנו את אותו אחד מסתובב מיד אמר בקול רם "תתנו לו בעין יפה שלא יגידו שהספרדים לא נותנים", ומיד אמרתי לרב הרב לא יחשוש על זה לא סתם הם מגיעים לכאן, הם יודעים שבשטיבלאך יסתובבו הרבה זמן ויתנו להם פרוטות ואילו אצלנו בכמה רגעים יתנו להם בעין יפה ממש, והרב שמח מזה ממש, כי היה הדבר חשוב בעיניו.

קבלת קהל

קבלת קהל בפורים האחרון
היתה קצרה מאוד כי מרן מורי
ורבי היה חלוש מאוד, ובכל זאת
דבר אחד שימח את לבו מאוד,
שהביא לו ידידי ינון מאמו הי"ו
ארגז מלא במיני בשמים, דבר
שהיה ידוע בחביבותו על מרן,
כי גופו הטהור היה כולו קדש
קדשים גופו מוצב ארצה וראשו
מגיע השמימה ובשמים הם דבר
שהנשמה נהג ית מהם, ורבנו
ברך עליהם ונהנה מהדבר מאוד.

פורים שושן

כמה וכמה פעמים אמר רבנו כי אין נכון לומר שושן פורים אלא פורים
שושן כיון שפורים אינו שם המקום אלא הוא שם החג, וכשאומרים

שושן פורים זה כמו שושן של פורים וזה לא נכון, אלא פורים שושן כלומר פורים של שושן כמו שהיה בזמנם. ופעם אחת בליל פורים שהייתי בביתו דיבר מרן על ענין התלמידים שיוצאים מהשיבה ודרך החינוך, ואז הבאתי לו את זה כדוגמא שדבריו משנים סדרי עולם ולאט לאט הדברים מוטמעים כמו זה שאף אחד לא חשב על זה קודם והרב הוא זה שהעיר על זה, ותלמידיו די בכל אתר ואתר לאט לאט מכניסים הדברים עוד ועוד, והוא תמה על כך אם אכן התלמידים מפיצים את תורתו, וכששמע עוד מבני הבית ומי שהיה שם נחה דעתו בזה.

*

"כי מרדכי היהודי משנה מלך אחשורוש וגדול ליהודים ורצוי לרב אחיו דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו"
כמרדכי היהודי כן היה מרן רבנו זיע"א גדול ליהודים רצוי לרב אחיו, דרש טוב לעמו ועל עמו, והוא וזרעו שלום.